

Warszawa, dnia 31 grudnia 2020 r.

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2019 i 2020

*Szanowne Pani Mecenas,
Szanowny Panie Mecenasie,*

W wykonaniu uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Izby Adwokackiej w Warszawie z dnia 11 października 2014 r. przedstawiam sprawozdanie za rok 2019 i 2020 w związku z pełnieniem funkcji w organach Adwokatury i w strukturach działających przy tych organach.

Od 25 listopada 2016 r. jestem Członkiem Naczelnej Rady Adwokackiej. Uczestniczyłem we wszystkich dotychczasowych posiedzeniach plenarnych Naczelnej Rady Adwokackiej, które miały miejsce od początku tej kadencji, w tym w roku 2019 i 2020.

W związku z pełnieniem funkcji członka Naczelnej Rady Adwokackiej podjąłem między innymi następujące inicjatywy i działania:

1. Przygotowałem jako współautor, projekt pod roboczą (pierwotną) nazwą „Centrum współpracy adwokatów i aplikantów adwokackich”, którego celem jest stworzenie platformy internetowej umożliwiającej: wymianę informacji o zastępstwach procesowych pomiędzy adwokatami i aplikantami adwokackimi, aktywne nawiązywanie stosunku patronatu, nawiązywanie współpracy pomiędzy adwokatami i

aplikantami adwokackimi; projekt został uwzględniony, jako jeden z elementów, w „Modelowych założeniach aplikacji adwokackiej”, które zostały przyjęte przez Naczelną Radę Adwokacką (uchwała NRA nr 35/2018); projekt ten został przygotowany od strony merytorycznej i technicznej, w tym z opcją rozbudowy o dodatkowe moduły, które będą zawierały narzędzia wspomagające prowadzenie praktyki adwokackiej; obecnie projekt oczekuje (od kwietnia 2019 r.) na decyzję Prezydium NRA pozwalającą na jego wdrożenie.

2. W 2018 r. zainicjowałem projekt przeprowadzenia obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zasad świadczenia pomocy prawnej w Polsce. Na posiedzeniu plenarnym Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 24 listopada 2018 r. podjęto decyzję o realizacji projektu. Celem tej inicjatywy jest systemowe uregulowanie zasad świadczenia pomocy prawnej w taki sposób, aby pomoc prawna była świadczona wyłącznie przez adwokatów, radców prawnych i prawników zagranicznych, bez jednoczesnego naruszania uprawnień innych zawodów prawniczych oraz poszerzenie obowiązkowego zastępstwa procesowego w postępowaniach sądowych. W marcu 2020 r. zakończyliśmy prace nad projektem ustawy o szczególnych zasadach prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu pomocy prawnej. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza z uwagi na sytuację związaną z pandemią Covid-19 oczekuje na dalsze etapy jej realizacji.
3. Przygotowałem jako współautor, projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu; celem projektowanej zmiany było wypłacanie należnego adwokatowi wynagrodzenia za świadczenie pomocy prawnej z urzędu na jego wniosek, na bieżąco, bez konieczności oczekiwania na prawomocne zakończenie postępowania. Naczelna Rada Adwokacka uchwałą nr 62/2019 z dnia 15 czerwca 2019 r. przedstawiła Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o dokonanie zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w oparciu o przygotowany projekt.
4. Przygotowałem i opublikowałem raport obejmujący informację (uzyskaną w trybie dostępu do informacji publicznej z wszystkich sądów rejonowych i okręgowych) o ilości postępowań sądowych w przedmiocie zezwolenia na przesłuchanie osób

obowiązanych do zachowania tajemnicy adwokackiej za lata 2016, 2017 i 2018 (raport obejmował ilość wniosków skierowanych przez prokuraturę oraz ilość postanowień o zwolnieniu z tajemnicy adwokackiej wydanych przez sądy).

5. Zainicjowałem przedstawienie przez Naczelną Radę Adwokacką Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata na członka Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15. Kandydatem był Pan adwokat Marian Jagielski – dziekan ORA w Opolu. Naczelna Rada Adwokacka uchwałą nr 75/2020 z dnia 18 stycznia 2020 r. przedstawiła Pana mecenasa Mariana Jagielskiego na członka Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15; NRA zainicjowała procedurę wyłaniania członków tej komisji.
6. Opracowałem i zainicjowałem złożenie przez Naczelną Radę Adwokacką (wspólnie z adwokatem Jerzym Lachowiczem, ówczesnym dziekanem ORA w Wałbrzychu) dwóch petycji, działając w interesie publicznym, w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy; opracowałem stosowne projekty ustaw wraz z uzasadnieniem, które zostały załączone do każdej z petycji.

Pierwsza petycja dotyczy uproszczenia zasad wydawania zarządzeń w przedmiocie zezwolenia na widzenie z tymczasowo aresztowanym i zakłada, że jeżeli tymczasowo aresztowany ma ustanowionego obrońcę, organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje z chwilą powzięcia informacji o ustanowieniu obrońcy, przesyła niezwłocznie z urzędu do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany, zarządzenie o zgodzie na wielokrotne widzenie tego obrońcy z tymczasowo aresztowanym, a ponadto raz wydane zarządzenie pozostaje aktualne do zakończenia okresu tymczasowego aresztowania, także w przypadku zmiany w toku postępowania organu do dyspozycji, którego tymczasowo aresztowany pozostaje (uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 80 z dnia 19 stycznia 2020 r.; nr petycji w Senacie RP P10-17/20 – 6 lutego 2020 r.). Prace nad petycją trwały w Senacie RP, a wobec ich zakończenia załączony do petycji projekt ustawy wraz z uzasadnieniem został następnie objęty inicjatywą ustawodawczą senatora Aleksandra Pocięja i grupy senatorów Senatu RP (nr druku 227). Na 89. posiedzeniu Komisji Ustawodawczej oraz 62. posiedzeniu Komisji Praw Człowieka, Praworządności i

Petycji Senat RP 24 listopada 2020 r. odbyło się pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy kodeks karny wykonawczy – odnoszącego się do zmiany art. 215 k.k.w. w dniu 17 grudnia 2020 r. odbyło się drugie i trzecie czytanie projektu ustawy. W dniu 17 grudnia 2020 r. na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wniósł do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy. Prace nad tym projektem są kontynuowane w Sejmie RP.

Druga petycja dotyczy uproszczenia zasad korzystania przez tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z ustanowionym w sprawie obrońcą, a postulowana zmiana zakłada, że organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje na wniosek obrońcy, przesyła niezwłocznie do dyrektora aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany, zarządzenie o bezterminowej zgodzie na korzystanie przez tego tymczasowo aresztowanego z aparatu telefonicznego w celu utrzymywania kontaktu z ustanowionym w sprawie obrońcą, zaś zgoda jest skuteczna do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, także w przypadku zmiany w toku postępowania organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje lub jednostki penitencjarnej, w której wykonywane jest tymczasowe aresztowanie (uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 91 z dnia 6 czerwca 2020 r.; nr petycji w Senacie RP P10-85/20 – petycja oczekuje na rozpatrzenie). Celem obu petycji jest zapewnienie tymczasowo aresztowanemu pełnej realizacji prawa do obrony.

7. Opracowałem projekt petycji i projektu ustawy o zmiany ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.), których celem jest jednolite uregulowanie w odniesieniu do procedury cywilnej i karnej zasad zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Celem jest uszczegółowienie i ujednoczenie zasad orzekania o zwrocie tych kosztów. Postulowane, w załączonym do petycji projekcie ustawy, zmiany przepisów umożliwią adwokatowi lub radcy prawnemu ustanowionym z urzędu otrzymanie należnego wynagrodzenia za już udzieloną pomoc prawną (na bieżąco) bez konieczności, często wieloletniego, oczekiwania na wynagrodzenie za czynności procesowe wykonane w toku postępowań sądowych – karnych i cywilnych. W świetle

projektu sąd byłby zobowiązany przyznać zwrot tych kosztów w oddzielnym postanowieniu, które wydawane byłoby po wydaniu orzeczenia kończącego sprawę w instancji, co skutkowałoby uprawomocnieniem się tego orzeczenia i możliwością jego realizacji, niezależnie od dalszego biegu sprawy. Wspólnym mianownikiem tego rozwiązania jest wypłata wynagrodzenia pełnomocnikowi (obrońcy) ustanowionemu z urzędu za rzeczywiście wykonaną pomoc prawną, po wydaniu orzeczenia kończącego sprawę w instancji. W odniesieniu do postępowania karnego przewiduje szczególne rozwiązanie, ściśle łączące się z zasadą bieżącego rozliczania wynagrodzenia za wykonaną pomoc prawną przyjmując, że na wniosek pełnomocnika (obrońcy) ustanowionego z urzędu w przedmiocie zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu sąd rozstrzyga także na każdym etapie postępowania, zasądzając zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu do wysokości kosztów aktualnie należnych na danym etapie postępowania. Rozwiązanie to jest dalej idącym, albowiem przyznaje pełnomocnikowi (obrońcy) prawo złożenia wniosku, z jednoczesnym zmaterializowaniem się po stronie sądu obowiązku, także na każdym etapie postępowania, do zasądzenia zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu do wysokości kosztów aktualnie należnych na danym etapie postępowania. Projekt wprowadza zasadę jednolitego traktowania pełnomocników procesowych świadczących pomoc prawną z urzędu w zakresie rozliczania kosztów tej pomocy, a także uściśla zasady i termin rozliczenia wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu w przypadku cofnięcia lub zwolnienia przez sąd ustanowionego z urzędu adwokata lub radcy prawnego, a także wygaśnięcia ustanowienia adwokata lub radcy prawnego wskutek śmierci strony, która korzystała z pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Nadto projekt zmierza do zerwania z obecnie ukształtowaną w rozporządzeniu dotyczącym kosztów (§ 6), wadliwą zasadą nierównego traktowania pełnomocników procesowych świadczących pomoc prawną z urzędu w aspekcie wypłaty należnego wynagrodzenia z tego tytułu.

8. Opracowałem projekt petycji i projekt ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.), których przedmiotem jest zmiana zasad przeprowadzania przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo będącego w jego posiadaniu, a także

zmiana zasad zastosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu adwokata, w tym ewentualnego przedłużenia tego środka. Zmiana zmierza do wprowadzenia rozwiązań ustawowych, które mają na celu podwyższenie, w ramach postępowania karnego, standardów ochrony wykonywania zawodu zaufania publicznego jakimi jest zawód adwokata, w przypadku przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo będącego w jego posiadaniu, a także w przypadku konieczności zastosowania wobec adwokata w postępowaniu przygotowawczym, środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu, przede wszystkim poprzez wyeliminowanie wpływu urzędu prokuratorskiego na możliwość ingerencji w wykonywanie wskazanego zawodu zaufania publicznego (środek zapobiegawczy wskazany w art. 276 k.p.k.). Zgodnie z przygotowanym projektem przed rozpoczęciem przeszukania pomieszczenia lub miejsca zamkniętego, należącego do adwokata albo będącego w jego posiadaniu, należy o zamierzonym przeszukaniu zawiadomić dziekana właściwej okręgowej rady adwokackiej i dopuścić go lub osobę przez niego wskazaną do udziału w tej czynności. W odniesieniu do zmiany sposobu stosowania środka zapobiegawczego, o którym mowa w art. 276 k.p.k. zaproponowałem dwie alternatywne możliwości. Pierwsza z nich polega na tym, że zastosowanie środka zapobiegawczego w postępowaniu przygotowawczym w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu w stosunku do oskarżonego będącego adwokatem, może nastąpić tylko w trybie i na zasadach określonych w art. 95j ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze. Sąd dyscyplinarny będzie mógł orzekać także na wniosek prokuratora, któremu w postępowaniu w przedmiocie tego wniosku przysługują prawa strony. Druga z nich polega na tym, że środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia adwokata w wykonywaniu zawodu stosowany byłby przez sąd, a nie przez prokuratora, miałby charakter czasowy (okres nie dłuższy niż 3 miesiące), z możliwością przedłużania łącząc to z obowiązkiem cyklicznej kontroli zasadności dalszego stosowania tego środka. Projekt zawiera ponadto rozwiązanie w świetle, którego nowoprojektowany art. 276b k.p.k., w brzmieniu postulowanym w petycji, stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie zmiany ustawy, a na wniosek oskarżonego będącego adwokatem, wobec którego prawomocnie zastosowano środek zapobiegawczy, o którym mowa w art. 276 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania

karnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.), sąd właściwy do rozpoznania sprawy rozstrzyga o utrzymaniu, zmianie lub uchyleniu tego środka, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, stosując odpowiednio art. 276b w brzmieniu postulowanym w petycji.

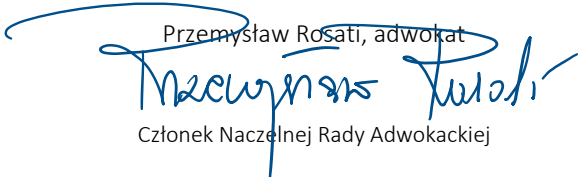
W roku 2019 oraz 2020 w związku z członkostwem w Naczelnej Radzie Adwokackiej wziętem między innymi udział w:

- 1) obchodach 100-lecia Adwokatury w izbie poznańskiej,
- 2) corocznym spotkaniu roboczym rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców oraz prezesów sądów dyscyplinarnych 24 izb adwokackich,
- 3) Konferencji Kierowników Szkolenia Aplikacji Adwokackiej w Kazimierzy Dolnym,
- 4) Konferencji Kierowników Szkolenia Aplikacji Adwokackiej w Gdańsku,
- 5) Ogólnopolskim Forum Aplikantów Adwokackich w Gdańsku (w tym jako moderator i współautor wraz z aplikantami adwokackimi panelu „Wizerunek Adwokatury”),
- 6) Ogólnopolskim Konkursie Krasomówczym im. Adwokata Stanisława Mikke w Gdańsku.

Jestem także członkiem dwóch komisji działających przy Naczelnej Radzie Adwokackiej: Komisji ds. Praktyki Adwokackiej oraz Komisji Kształcenia Aplikantów Adwokackich.

Jestem również przewodniczącym Komisji ds. informacji publicznej przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie. Sprawozdanie z prac tej komisji zostało sporządzone w osobnym dokumencie.

W związku z pełnieniem funkcji członka Naczelnej Rady Adwokackiej i członka komisji przy Naczelnej Radzie Adwokackiej – nie pobieram diety oraz wynagrodzenia.

Przemysław Rosati, adwokat

Członek Naczelnej Rady Adwokackiej